

være henviste til dem, der have en lille Smule Kapital, som de maaske i Virkeligheden kun eje paa Skrømt.

Men det er jo klart, som det ogsaa stærkt blev fremhævet af det ærede Medlem for Slagelse (Lange), at dette Fæste maa være af den Art, at det saa vidt muligt kan danne Overgang til Selveje, at det kan være en Forberedelse til, at Manden, saafremt han kan drive sin Lod og skaffe de nødvendige Midler dertil, kan blive Selvejer, og det forekommer mig ogsaa, at det svarer til en anden Bevægelse, der har været oppe indenfor Husmændene. Jeg skal ikke tage noget bestemt Standpunkt i denne Sag; jeg er ikke i Stand til at overse den i alle dens Enkeltheder, men Bevægelsen vil kunne imødekommes ved disse Foreninger. Det er jo saaledes, at der, saa snart en Ejendom efter at have været i Fæste gaar over til Selveje, vil blive udstedt en amortisabel første Prioritet og derefter en anden Prioritet til Staten. Denne første Prioritet amortiseres i Løbet af nogle Aar, og saa vil man kunne opnaa det lige overfor den Bevægelse, der mange Gange har været oppe i Husmandskredse; at efterhaanden som denne første Prioritet amortiseres og kommer ud af Verden, vil man kunne omskabe den bestaaende Statsprioritet paa et noget større Beløb til en fast aarlig Jordafgift, der kan træde i Stedet.

Hvilke Forholdsregler man end tager i et saadant Lovforslag, vil man ikke kunne udelukke den private Spekulation . . . (Afbrydelse af *Poul Christensen*) . . . Til det ærede Medlem for Sorø, som giver mig Ret heri, vil jeg sige, at om man saa fulgte det ærede Medlem og fik et Slags Statsfæste, tror jeg heller ikke, at man paa nogen Maade kunde udelukke den private Spekulation. Jeg tror egentlig, at den private Spekulation kunde gøre sig gældende i dette Forhold paa en Maade, som de ærede Medlemmer bedre vilde finde sig i. En saadan Forening, der var i Stand til at aftage al herreløs Jord og den Jord, som Kreditforeningerne maaske ellers bleve nødte til at overtage, vilde bevirke, at der vilde blive en vis Tillid i mange Kredse til vore Landejendomme, og det vilde give Kreditforeningerne en større Tillid, naar de skulde give Laan i disse Ejendomme, at de vidste, at det ikke var saa sandsynligt, at den Dag vilde komme, hvor de selv maatte overtage Ejendommen. Selv om der skulde ske et eller andet Uheld med Gaarden, vilde der dog være Folk, der kunde tage den og faa det ud af den,

som den var værd. . . (Afbrydelse) . . . Det er ikke direkte Spekulation, det giver jeg det ærede Medlem Ret i.

Selvfølgelig er der Enkeltheder i dette Lovforslag, som kunde udæske til Omtale og Indvendinger, men i det hele og store staar det for mig som et godt Forsøg, et Forsøg, der maa gøres, og jeg tillader mig derfor at anbefale det paa bedste Maade.

Bluhme: Gennem de forskellige Udtalelser, der ere fremkomne, blandt andet ogsaa gennem den Kritik og Opposition, der er fremsat mod enkelte Bestemmelser i Lovforslaget, har der gaaet en fra alle Sider fyldig Anerkendelse af Lovforslagets Betimelighed og af den Maade, hvorpaa det i det hele taget er affattet. Jeg lykønsker den højtærede Minister til, at han har fremsat det, og haaber, at det maa lykkes at gennemføre det i denne Samling.

Jeg skal afholde mig fra at gaa de enkelte Paragraffer igennem. Som § 3 er affattet, giver den ganske vist Betingelser for, at mindre Foreninger kunne komme med, men jeg tror dog, at det vilde være heldigere, om det var tydeligere udtrykt, og jeg kan slutte mig til den Tanke, der er fremsat om, at det Beløb, som maatte fordres af en eventuel Forening, bør ansættes i et vist Procenttal af Købesummen.

Min væsentligste Grund til at tage Ordet er, at jeg ønsker at udtale mig imod de Herrer, som lægge saa stor Vægt paa, at der ved disse Ejendomme burde ses hen til Stiftelsen af et Fæsteforhold. Det var navnlig det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (Harald Jensen), der var stærkt interesseret i Fæsteforholdet og ansaa det for det bedste; den sidste ærede Taler (Poul Rasmusen) ligeledes. Men det er dog egentlig ganske mærkeligt, at saa at sige alle de Talere, der protestere mod Fæsteforholdet, komme fra Landet og ere Jordbrugere, hvorimod Tilhængerne af Fæste ere Folk, der bo i Byerne. Det maa ikke tages fornærmeligt op, naar jeg siger, at det er Stenbrosagrarerne, der holde paa Fæste, alle praktiske Folk fra Landet forlange Afskaffelse af Fæste, og jeg synes, der i Almindelighed er noget, der begrunder vor Stilling. Fæste er efterhaanden saa godt som overalt afløst, og selv Arvefæstere søge i vore Dage at blive fri for dette Arvefæsteforhold. Det ligger naturligt deri, at en Jordbruger sætter Pris paa at være selvstændig. Der er en vis Tilfredsstillelse i at kunne trampe paa sin egen Jord og være uafhængig af andre. Naar denne